

Posudek vedoucího diplomové práce

Ústav sociální práce Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové

Autor/ka práce: Bc. Jolana Schönigerová

Název práce: Možnosti řešení nepříznivé sociální situace prostřednictvím sociálních služeb

Vedoucí práce: Mgr. Jan Hloušek, Ph.D.

Hodnocení formulace hlavního cíle práce: A

Odůvodnění:

Cílem diplomové práce je „zjistit, zda nabídka současných sociálních služeb pro seniory je schopna řešit všechny nepříznivé sociální situace žadatelů o sociální službu.“ Cíl je explicitně vymezen v úvodu práce a je také vymezen územně. Takto formulovaný cíl se pohybuje v kontextu sociální politiky.

Hodnocení struktury práce: B

Odůvodnění:

Struktura práce odpovídá výnosu děkanky FF UHK č. 17/2018 ve znění metodického pokynu ředitele ÚSP FF UHK č. 1/2018. Její struktura je logická z hlediska cíle práce, nicméně rozvržení samotných kapitol je nevyrovnané co do rozsahu.

Hodnocení teoretické části práce: C

Odůvodnění:

V teoretické části jsou rozpracovány většina klíčových pojmů, uvedených v cíli práce, nicméně chybí např. usouvztažení potřeb a „nepříznivá sociální situace“. Není také zřejmé, jakým způsobem byly provedeny operacionalizace zvolených pojmů v tab. 1 a tab. 2 (str. 19-21), což je škoda, protože z provedeného porovnání vyplývají zajímavé poznatky. V kapitole 2 jsou zbytečně vysvětlovány některé notoriety (druhy sociálních služeb apod.), navíc je zabíráný kontext příliš široký, takže dílčí témata jsou pak pojata jen velmi povrchně. Pozornost je věnována i pojmům a jevům, které se zvoleným cílem práce souvisí jen okrajově (např. financování sociálních služeb). Teoretická východiska odpovídají stavu současného poznání i stupni studia, chybí však volba jakéhokoliv přístupu či konceptu, který by fungoval i jako rámec pro výzkum. Studující pracuje s informacemi dostatečně. Využívá adekvátní odborné prameny, minimálně pracuje se zahraničními (cizojazyčnými) zdroji. Studentka zřetelně vymezuje vlastní perspektivu, s jakou ke zvolenému tématu přistupuje, opírá se při tom o své dlouholeté profesní zkušenosti.

Hodnocení metodické části práce: D

Odůvodnění:

Metodická část obsahuje hlavní cíl výzkumu, kterým je „zjistit nepříznivé sociální situace seniorů, pro které si podávají žádost do pobytové sociální služby“. Jsou stanoveny dvě dílčí výzkumné otázky. Výzkum je uveden podrobnou deskriptivní částí, zahrnující charakteristiku zkoumaného území a popis služeb domovů pro seniory, které se na něm nacházejí. Chybí však popis metodologie samotného výzkumného šetření, tedy sběru a interpretace dat (údajů). Za respondenty jsou považovány instituce, tj. zařízení sociálních služeb. Na provedené analýze zamítnutých žádostí o umístění zájemce o službu je patrná jistá záměrnost, není však zřejmé, jaké metody byly pro tuto analýzu využity, ani jakým způsobem byly výsledky zpracovány. Z toho, jakým způsobem jsou prezentovány, lze usoudit, že se jedná o kombinaci kvantitativního a kvalitativního přístupu, je zmíněn např. test dobré shody chí-kvadrát, jsou sledovány absolutní četnosti, na druhou stranu jsou uváděny celé textové celky. Z analýzy také není patrné, nakolik jsou analyzované dokumenty (žádosti) autorkou práce interpretovány a nakolik se jedná o prostý opis (není přiložen v originální podobě v příloze). Za nedostatečnou považuji taktéž metodologii uskutečněných rozhovorů s odborníky v sociální oblasti. Se získanými poznatky studující pracuje spíše intuitivně, neuvádí reflexi etických rizik výzkumu (analýzy), jakož ani reflexi rizik zvolené výzkumné strategie z hlediska validity výzkumu.

Hodnocení zpracování výsledků výzkumu: C

Odůvodnění:

Zpracování výsledků nemá logickou strukturu dle dílčích cílů. V práci není jednoznačně oddělena prezentace zjištěných údajů od vlastní interpretace. V rámci interpretace dochází částečně ke konfrontaci s teoretickými východisky, zejm. se strategickými dokumenty (např. Strategie Královéhradeckého kraje v oblasti sociálních služeb na období 2018 až 2026). Nicméně z hlediska vědecké práce lze vytknout určitá pochybení, která vedou i ke zpochybnění validity zjištěných výsledků výzkumu.

Hodnocení naplnění cílů a zpracování závěrů práce: C

Odůvodnění:

Zvolených cílů práce se podařilo dosáhnout pouze částečně. Lze ocenit poměrně dobře vedenou diskusi, kdy si studující velmi často klade správné otázky. Jsou zde také formulovány smysluplné závěry vč. možných doporučení, jak lze nedostatky v uspokojování potřeb seniorů řešit, přičemž jsou zohledněny i aktuální otázky sociální politiky a chystaná reforma psychiatrické péče. Studující kriticky nereflektuje provedení vlastní analýzy po stránce instrumentální ani etické.

Hodnocení formální stránky práce: B

Odůvodnění:

Stylistická a gramatická úroveň práce a dodržení formálních požadavků odpovídá nárokům kladeným na závěrečnou kvalifikační práci, až na občasné chyby v interpunkci. Forma citačních odkazů u použité literatury je v souladu s pokynem ředitele ÚSP č. 1/2018. Nejsou uvedeny zdroje u obrázků a tabulek dle zvyklostí pro vědeckou práci.

Hodnocení přínosu práce pro praxi sociální práce či sociální politiky: B

Odůvodnění:

Práce je zaměřena na oblast sociální politiky, konkrétně rozvoje sociálních služeb pro seniory. Z tohoto důvodu jsou výstupy práce využitelné k prohloubení diskuse k tématu plánování sociálních služeb a zjišťování nových potřeb u cílových skupin seniorů. Některá zjištění však nemají odpovídající validitu.

Další připomínky

Studentka práci dokončila ve složité životní situaci, komplikované zdravotními obtížemi a hospitalizací v nemocnici. Tyto okolnosti výrazně omezily možnost zpracovat všechny připomínky, které zazněly během konzultací.

Otázky k obhajobě:

Popište prosím podrobněji aplikaci deskriptivní metody (metody vyložení karet) u provedených rozhovorů s odborníky působícími v sociální oblasti. Proč jste si zvolila právě tuto metodu?

Můžete usouvztažnit příčiny zamítnutých žádostí se závěry výzkumu? Jaké potřeby tedy nejsou převážně uspokojeny (např. podle Maslowa)? Považujete za srozumitelné, že právě takové potřeby nedokážou uspokojit služby, které mají přívlástek "sociální"? Nebo ještě jednodušeji, proč žádosti, které hledají řešení problému s absencí bydlení, zamítají služby, ve kterých se „bydlí“?

Jak lze docílit dostatečné informovanosti pracovníků na obcích, aby nedocházelo k tomu, že doporučí podat žádost na nevhodný typ sociální služby?

Považujete za eticky a morálně správné, že jsou zamítnuty žádosti o poskytnutí služby i v případech, kdy neexistuje žádná dostupná alternativa (např. u osob ve vigilním kóma s balónkovou tracheostomií)? Proč ano/ne?

Jako příklady dobré praxe uvádíte zařízení v USA, Německu a Norsku (s uvědoměním rozdílné ekonomické síly obyvatel). Žít co nejdéle v přirozeném prostředí by podle nich neměla být hlavní strategie, kterou bychom měli prosazovat. Důležité má být začít uvažovat o svém budoucím životě již v době preseniorského věku. O čem mají osoby v tomto věku uvažovat, pokud vezmeme v potaz jejich slabou ekonomickou sílu, často zatíženou dluhy (spotřebitelské úvěry, doplácení hypoték), zhoršující se zdravotní stav a zvýšené náklady na léčbu a zatížení péčí o závislé osoby (studující děti, zestárlí rodiče)?

Jako jeden z dalších příkladů dobré praxe uvádíte projekt Help Guide. Jakým způsobem jsou distribuovány informace ke klientům v USA? V čem se naše realita natolik liší, že by to nešlo uskutečnit stejným způsobem?

Celkové zhodnocení práce: C

16. 1. 2021, Hradec Králové

Jan Hloušek

jméno vedoucího (strojově)

A handwritten signature in blue ink, consisting of several stylized, overlapping strokes that form a recognizable name.

podpis vedoucího